

VI Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori

Badalona, 5 i 6 de novembre de 2010

Bon dia,

És un plaer participar en l'obertura, ara ja per sisè any consecutiu, del Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori que coorganitzem la Xarxa del Patrimoni Literari Català, Espais Escrits i la Institució de les Lletres Catalanes, al director de la qual vull agrair el seu suport. També agraïm a l'Ajuntament de Badalona i al seu alcalde, però molt especialment a la Isabel Graña, que amb la seva eficàcia habitual, ens ha convidat a celebrar el Seminari en aquest magnífic Centre de la Paraula i les Lletres, l'Espai Betúlia de Badalona, anomenat així en just homenatge a Maria Aurèlia Capmany, que com diu la Isabel en el seu "Estudi preliminar" a la recent edició de la novel·la *Betúlia*, "Campany és un referent cultural per a la ciutat de Badalona" i la seva novel·la "una notable aportació al conjunt del patrimoni literari català, un patrimoni intangible que ens singularitza i que ens insereix en el conjunt d'una tradició literària i d'un país concret".

Com sempre, també, agrair per endavant a tots els assistents i ponents la vostra participació i la confiança en el nostre projecte que creix any a any en nombre d'associats, en qualitat i reconeixement públic. Aquest any, amb el Premi Lletra compartit per al nostre **Mapa Literari Català 2.0**, el reconeixement ha estat més lluït i us en volem fer partícips com a companys de viatge del projecte premiat. Demà al matí, la Mireia Munmany i la Carme Torrents ens exposaran amb més detall les enormes possibilitats didàctiques i de difusió que té l'MLC per a la projecció universal de la literatura catalana.

I un altre i darrer agraïment per al Dr. Joaquim Molas que ha acceptat de ser President d'Honor d'Espais Escrits, successor de Josep Palau i Fabra, tot i que la notícia no és primícia perquè ho heu pogut llegir en el programa del Seminari que avui presentem.

Al doctor Molas, historiador i crític literari, professor i escriptor, que representa per a nosaltres una baula fonamental en la tradició dels estudis literaris, hereu i mestre, li vull agrair, no només que hagi acceptat ser el president d'honor d'Espais Escrits, sinó que des del moment que li vàrem explicar el nostre projecte, s'impliqués en la nostra reflexió permanent: què som i què volem ser, ara i quan siguem grans.

Fa uns dies, en una de les nostres sessions que sovint són una barreja de conversa, teràpia i reunió de treball, tot en una sola cosa, amb poc temps i molta feina -imagineu-vos l'escena: ens trobàvem a casa del doctor Joaquim Molas convidant-lo a ser president d'honor d'Espais Escrits- constatàvem en veu alta, el que revela la nostra existència en l'actualitat. Al cap de cinc anys d'existir, el mapa dels associats a Espais Escrits evidencia qui hi és i, sobretot, qui hi falta.

La nostra és una feina feta des de baix, amb una estructura de xarxa distributiva els nodes de la qual, s'hi incorporen per voluntat i qualitat. No ens organitza la jerarquia de l'administració pública i per tant les mancances evidencien la realitat, la poca atenció pública i privada i l'escassa presència social de molts dels grans escriptors de la nostra cultura.

Tenim per tant, deures pendents: revisar la llista dels autors clàssics de la literatura catalana, els imprescindibles, i seguir el rastre del seu llegat tangible i intangible per tal de trobar una entitat competent que el defensi. Ens proposem dur a terme aquesta tasca i la de continuar creuant les coordenades que ens defineixen, la literatura i la geografia, la paraula i el paisatge, amb l'objectiu sempre de "tornar la literatura a la societat, a l'opinió pública i recuperar-ne el seu valor social", dit així mateix, amb paraules del nostre president d'honor en un moment fructífer de la sessió que abans us explicava.

Com que el propòsit és gran, comptem per a dur-lo a terme amb tots vosaltres i amb el suport de l'administració pública. Vull actualitzar la nostra reivindicació expressada en el **Manifest pel dret a una política cultural basada en la suficiència econòmica**, signat per l'assemblea d'Espais Escrits a el Vendrell, el mes de juny passat. La nostra reclamació era i és:

"Que els poders públics del nostre país, des de l'àmbit local al nacional, facin, també en temps de crisi, una aposta sincera, convençuda i racional per polítiques culturals dignes, enteses com un servei fonamental a la ciutadania, econòmicament suficients, capaces de seguir vertebrant el país i, en darrera instància, destinades a formar ciutadans i ciutadanes cada cop més cultes, lliures, desvetllats i feliços."

El passo la paraula a la Montserrat Comas, que ens presentarà detalladament el programa del Seminari d'aquest any centrat en **La literatura i la dinamització de l'entorn**.

Moltes gràcies,

VI seminari Espais Escrits. *La literatura i la dinamització de l'entorn*

Fa sis anys, sense saber massa cap on anàvem, varem convocar el primer Seminari sobre patrimoni literari i territori. Les encertades col·laboracions de les persones que ens hi van acompanyar van oferir-nos un panorama per explorar. Posteriorment, i des de perspectives molt diferents, hi hem transitat amb la doble voluntat de construir el nostre propi marc i a la vegada incidir en els diferents sectors culturals per reclamar la presència de la literatura en les respectives planificacions. Durant aquests anys hem viatjat, si se'm permet un cert to irònic, des de l'èter amb aquell *El Valor dels espais* que ens va reunir a Vilanova l'any 2005, fins avui que trepitgem el terreny sòlid de la *dinamització de l'entorn*.

Entremig ens hem fet grans, el nombre d'associats ha crescut i s'ha estès territorialment. Plegats hem pogut fer que la nostra literatura sigui visible mitjançant una magnífica imatge col·lectiva al mapa literari. És a dir, sabem qui som i què volem i hem fet que sectors molt allunyats de nosaltres també hagin hagut d'aturar-se un moment a resituar alguns dels plantejaments amb la incorporació de la literatura com a motor social i econòmic. Personalment crec que, a més, som conscients del contingut patriòtic (malgrat el caràcter anacrònic que alguns volen donar a l'adjectiu) que habita en la base de tot plegat.

Possiblement ha arribat l'hora de demostrar en fets i planificadament, —com per altra banda hem estat fent fins avui mateix— que podem transformar i incidir en polítiques culturals de proximitat de la mà dels nostres escriptors. És per aquest motiu i com a demanda d'una necessitat per part dels nostres associats, que enfoquem aquest seminari buscant estratègies de gestió de proximitat. Val a dir que ho fem en el millor dels llocs possibles, com veurem aquesta tarda.

Ben mirat, tot indica el final d'un cicle. Ara, hem de trobar el vehicle perquè aquelles iniciatives de dimensions relativament petites escampades pel nostre territori, puguin rebotar i posicionar-se amb èxit en els plans superiors. És a dir, que tota la teoria i reflexió construïda fins avui, comenci a aplicar-se en iniciatives de proximitat.

És per això que si volem seguir treballant pel valor social de la literatura, més tard o més d'hora, caldrà fer-nos algun tipus de replantejament de manera que, sense abandonar la reflexió, obtinguem mecanismes nous de

treball. De moment podem anunciar que aviat publicarem un llibre amb les principals aportacions resultants dels seminaris anteriors inclòs el que ara mateix inaugurem. El contingut suposa una aportació teòrica entorn el paper que li pertoca a la literatura en el creixement nacional. El llibre en qüestió està agrupat sis grans apartats: *Literatura i territori*, *Literatura i memòria*, *Patrimoni literari*, *Qualitat imprescindible*, *Cartes de presentació i Difusió*. A més comptarem amb la introducció del Dr. Molas i les conclusions a mode d'Epíleg.

Deixem la qüestió en l'aire tot esperant que les aportacions que ens fareu en les assemblees d'aquest proper any ens ajudin a tots plegats a trobar la millor direcció. És evident, però, que hem de seguir reflexionant i especulant i en això ens hi comprometem.